

Operastúdió alakult a színházban

Pár napja jelentek meg Szegeid utcáin az új operastúdió öles plakátjai, melyek nemcsak a stúdió megalakulását, de első bemutatkozását is hírül adják az operaszerető közönségnek.

A fiatalok stúdiójának megszervezése már évek óta foglalkoztatta a színház igazgatóját, művészeti vezetőjét, de leginkább természetesen a fejlődni vágyó fiatalokat. S az idén a színház szakmai és anyagi támogatása, a KISZ-vezetőség szervező munkája eredményeként sikerült megvalósítani ezt a tervet. A stúdió tulajdonképpen társas vállalkozás. A színház fiatal művészei mellett jelentős számban vesznek részt a Zene-művészeti Szakiskola hallgatói is. A zenekar valamennyi tagja, de egy-egy énekes, karmester, rendező is közülök kerül ki. A stúdió zenei vezetője Szalay Miklós, a színház karigazgatója.

A november 30-i bemutatkozó előadásán a kamara-színházban két egyfelvonásos kisoperát adnak elő. Pergolesi Urhatnám szolgálóját, és Haydn A patikus című vígoperáját. Mindkét mű kitűnő zenei anyagot szolgáltat a pályájuk elején álló fiataloknak, s vidám cselekményével, könnyű, dallamos zenéjével remélhetőleg kellemes estét szerez majd a közönségnek is. Elismerést érdemel a stúdió művészeti vezetősége már a két értékes, méltatlanul elfeledett zenemű felújításáért is.

Szeretnék, ha a szegedi közönség megértéssel, szeretettel fogadná a stúdió előadásait, melyek sok szabadidő feláldozását, kitartó művészi munkát igényeltek. Ennek a megértő szeretetnek az életelő, erősítő hatása alatt készülnének a fiatalok következő, tavaszi bemutatóikra.

Olvásóink írják

Csökkenti lehetne a csúcsforgalmat

Reggelként 7 és 8 óra között a villamoson utazó ember gyakran fültantúja a szűcsatározásoknak, melyek a férőhelyért vívó utasok között folynak. Legtöbbször eredmény nélkül, mert sokan lemaradnak a zsúfolt villamosokról. Lenne egy javaslatom, mellyel véleményem szerint lehetne csökkenteni a csúcsforgalmat, vagy legalábbis eloszlatni. Budapest mintájára Szegeiden is meg kellene változtatni néhány hivatal, üzem, intézmény vagy esetleg iskola munkakezdésének idejét.

Czakó Mihály
Torokói u. 10.

Több figyelmet kérünk

Sokan járunk Felsővárosról dolgozni Újszegedre. Nap mint nap sok bosszúságot okoz a közlekedési vállalat figyelmetlensége. Abban a pillanatban indul ki az újszegedi villamos, amikor a József Attila sugárút felől a másik beérkezik. Így 15 percet kell várunk a következő villamosindulásig. Egy kis jóindulattal, figyelmességgel elkerülhető lenne a dolgozók bosszantása.

K. Gy.-né,
az újszegedi kendergyár dolgozója

Ellopták a víztartályt

Idén szeptember 2-án a házfelügyelő lakás mellett lévő WC-ből rejtélyes körülmények között eltűnt a víztartó. Azóta kérjük az Ingatlankezelő Vállalatot, hogy pótolják ezt, hiszen nem tudjuk használni a helyiséget. A vállalat rendése megígérte, hogy megoldja problémánkat, de a mai napig nem történt semmi. Segítséget kérünk.

Huzsvár Ilona
Bokor u. 7.

Hány szó van a magyar nyelvben?

A hazánkban megforduló külföldiek nem alaptalanul állítják, hogy a magyar a legnehezebb nyelvek közé tartozik. A legtöbbben sokféle ragozást, a stilisztikai szabályok elsajátítását tartják túlzottan terhesnek, kiderült azonban, hogy nyelvünk tökéletes megismeréséhez szókincsünk gazdagsága a legnagyobb akadály.

Kelemen József, a Nyelvtudományi Intézet tudományos munkatársa, hosszas vizsgálódásai alapján 800 000—1 000 000-ra becsüli szókincsünket, s ezzel Anglia és Németország után feltehetően a harmadik helyet foglaljuk el Európában. Ebben a nagy számban persze benne vannak a képzett és összetett szavak, az igenevek, továbbá a magyar műszaki kifejezések is. Az óriási szótömegnek csupán az áttekinthetése, s még inkább a megtanulása még a magyar nyelvűdők számára is lehetetlen. Az átlagember alig 5 ezer szót használ.

sőt egyik legválasztékosabb költőnk, Arany János is „csupán” 23—25 ezer szóból alkotta műveit. Székes Cséky, aki figyelembe vesszük, hogy a világi szókincs-fejedelme Shakespeare műveiben is csak 28 ezer szót számoltunk össze.

Felmerül a kérdés, hogy vajon mi a rendeltetése a többi szónak, amit nem használunk. Nos, felesleges szavunk nincs, az egymilliónyi kifejezésből mindenki azt a néhány ezerrel használja, ami összefügg a képzettségével, szakmájával. Valószínűleg a vegyész szókincse a legnagyobb, mert a kémia körülbelül kétféle millió szót tartalmaz, s mindegyiknek két-három neve is van. Ezeknek a neveknek persze csak kis része tartozik a magyar szavak családjába, ami egyben arra is utal, hogy vegyészünk nemcsak a magyar, hanem az idegen szavak ismeretében is élvonalba tartoznak.

Biztonságelőírások

Gyermekek az úton...

A közlekedési szabályok egyoldalú betartása önmagában nem szolgálja a biztonságos közlekedést. A jármű közlekedése csak akkor biztonságos, ha egyrészt annak vezetője, másrészt mások is — járművezetők és gyalogosok — egyaránt megtartják a rájuk vonatkozó szabályokat. Ezzel együtt további feltétel olyan sebesség megválasztása, amely mellett a vezető járművének ura marad és a balesetet el tudja hátrítani, ha annak veszélyérő időben tudomást szerez. Így összegezi a biztonságos közlekedés előfeltételeit a KRESZ idevágó rendelkezése.

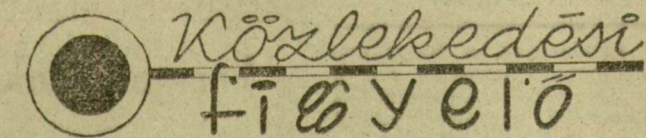
Ez a jogszabályi meghatározás számos gyakorlati problémát vet fel a közlekedésben. Úton és útszélen gyakran adódik olyan helyzet, amelyre a jogalkotó figyelme nem terjedhet ki, és amelyet az esetek számos variációja miatt jogi szabályozással nem rendezhet. Az ilyen, többnyire váratlan helyzetben határozott parancs formájában nem írható elő a jármű vezetőjének, hogy a biztonságos közlekedés érdekében hogyan vezessen és mit tegyen a baleset elhárításáért. Ezért született meg egy általános biztonsági rendelkezés, amely szerint: „A közúti forgalom minden résztvevőjének éber, kellő figyelemmel és úgy kell közlekedni, hogy magatartása a személy- és vagyonszükségletét ne veszélyeztesse...”

Ezen általános szabályok tartalmát a jogértelmezés tölti ki. Jogszabály-magya-

rázatra törvényileg hivatott szerveink konkrét esetekből kiindulva elvi iránymutatással szabják meg, hogy adott helyzetben mi a járművezető kötelessége és milyen magatartást kell tanúsítania, hogy a már idézett általános biztonsági szabályokat ne szegje meg. A közlekedési szabályok értelmezése nyomán született elvi állásfoglalásokat és iránymutatásokat a KRESZ természetzerűleg nem tartalmazhatja. Ismeretük viszont rendkívül fontos a járművezető számára, mert adott váratlan

helyzetben az általános szabályok értelmezésével ellentétes járművezetői magatartás olyan KRESZ-szabályszegést jelenthet, amely a balesettel okozati összefüggésben büntetőjogi felelősségre vonását eredményezheti.

A közlekedési figyelőben mostantól ilyen helyzetekben ismertetjük és magyarázzuk a járművezető helyes magatartását azzal, hogy a joggyakorlat az elmondottakat kívánja meg a felelősségre vonás elmaradásához.

helyzetben az általános szabályok értelmezésével ellentétes járművezetői magatartás olyan KRESZ-szabályszegést jelenthet, amely a balesettel okozati összefüggésben büntetőjogi felelősségre vonását eredményezheti.

A közlekedési figyelőben mostantól ilyen helyzetekben ismertetjük és magyarázzuk a járművezető helyes magatartását azzal, hogy a joggyakorlat az elmondottakat kívánja meg a felelősségre vonás elmaradásához.

Ha a járművezető elé féktávolságon belül figyelmet-

tartásával nem fogja zavarni a közlekedés biztonságát. Ha mégis — viseli az ebből származó következményeket.

Nem így a gyermek. A gyermek koránál és értelmi fejlettségénél fogva nem képes a veszélyhelyzet felismerésére. Meggondolatlan, mozgását és cselekvését nem a józan megfontolás, hanem a játékos ösztön vezérli. Számolni kell azzal, hogy eredeti mozgásirányát váratlanul megváltoztatja és az útestre fut. Tapasztalati tény,

Ki vezethet gépjárművet?

Az utóbbi időben egyre szaporodik a gépjárművek száma, s így természetesen a gépjárművezetők is. A biztonságos közlekedést nemcsak az új KRESZ biztosítja, hanem a kormány törvényerejű rendelete a gépjárművezetők orvosi vizsgálatával kapcsolatban is.

Az új rendelet igyekszik megkímélni a dolgozókat a felesleges várakozástól, járka-lástól.

A gépjárművezetők kötelező orvosi vizsgáját az üzemi orvos is elvégezheti, és ez egyaránt vonatkozik a vizsgára jelentkező, valamint a régi gépkocsivezetőkre. Ahol nincs üzemi orvos, ott a vizsgálatot az illetékes rendelőintézetben végzik el. Ez talán még célszerűbb, hiszen egy helyen valamennyi szükséges vizsgálatot el tudják végezni. A rendelőintézetben működik a gépjárművezetők alkalmazhatóságát véleményező szakértői bizottság.

E bizottság tevékenységével kapcsolatban sok téves nézet alakult ki, ezért helyesen tartjuk, ha működéséről röviden beszámolunk.

A bizottság összetétele biztosítja a gondos és sokoldalú alapos vizsgálatot. Tagjai: a megyei gépjármű és közlekedési osztály képviselője, a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium mérnök kiküldöttje, és két orvos a munkaképesség-ellenőrzést véleményező orvosi bizottságból.

A bizottság dönt azokban az ügyekben, melyeket az elsőfokú orvosi vizsgálat — testi vagy szellemi okok miatt — vezetésre alkalmatlannak minősített.

Természetesen ez nem azt jelenti, hogy a szakértő bizottság más törvények szerint mér, mint az elsőfokú orvosi vizsgálat. Csupán az a törekvés hatja át tevékenységüket, hogy a lehetőséghez mérten senkit sem akarnak kizárni a közúti közlekedésből.

A szakértő bizottság figyelembe vehet sok olyan tényezőt, melyben az előző orvosi vizsgán nem döntöttek.

Több esetben döntöttek úgy, hogy a testi hibában szenvedő is megkapja a jogosít-

ványt, de ugyanakkor kötelezték a gépjármű zavarok átalakítására. Látási zavarok esetén kiegészítő vizsgálatok után hoztak kedvező döntést. Tekintetbe vehet a bizottság olyan fontos tényezőket, mint évtizedek óta balesetmentes vezetés, jó helyismeretek stb. Javaslatot tehet a bizottság a gépjárművizsgára bocsátás kérdésében, vagy megjelölheti, ki milyen jármű vezetésére alkalmas.

A rendelet pontosan rögzíti azokat a betegségeket, kóros állapotokat, melyek kizáró okként szerepelnek.

Ezen a szakértő bizottság sem változtathat. Ilyen betegségeket és állapotokat többek között a látászavarok, az alkoholizmus, az eszmé-

letvesztéssel vagy hirtelen rosszulléttel járó állapotok, olyan statisztikai megbetegedések, melyek a biztonságos vezetés kizárják. A kormány rendelete azonban

lehetőséget nyújt azok számára is, akik előzetesen már elutasítottak, abban az esetben, ha állapotukban orvosilag igazolt javulás következett be. Három hónap után újra kérheti vizsgálatát.

Az új rendelet fél éve lépett életbe, s a tapasztalatok azt bizonyítják, hogy igen hasznos. Az alapos orvosi vizsga, a körültekintő műszaki és közlekedésszerűzeti vélemény fontos feltétele a biztonságos közlekedésnek.

Dr. Zolnay Imre

„Azonnan! jöjjenek!”

Sok a szabálytalanság — Nagyobb figyelmet!

— Halló, igen, itt a 114-es mellék — válaszol a Csongrád megyei rendőrfőkapitányság ügyeletes közlekedési balesetvizsgálója.

— Kérem, azonnal jöjjenek. Súlyos közlekedési baleset történt — szól egy izgatott, remegő hang a távbeszélő másik végén.

Néhány kérdés, majd pillanatok múlva kigördül a rendőrség épületéből a fehér csíkos gépkocsi. Irány: egy újabb közlekedési baleset helyszínére!

Útközben

Az utóbbi időben sajnos egyre gyakrabban hívják a rendőrség 114-es telefonmellékállomását. Sok a közlekedési baleset.

A rendőrségi gépkocsi siet a baleset színhelyére. A rendőröknek szemét szúr, hogy a gépkocsi előtt a Czetzeta robogó feltűnően gyorsan halad. Lemérik a sebességet, s kiderül, hogy több mint 60 kilométeres sebességgel vezet a robogó balra kanyarodni, karjelzés nélkül. Igaz, a csomagtartó bal oldalán valami villog. Igen, mint később kiderül, irányjelző készüléket szerelt fel tulajdonosa, de a KRESZ

szertint a motorkerékpáros csak karral jelezheti fordulási szándékát. A szabálytalanságból majdnem újabb baleset lett.

Sietős a rendőrök útja, de felelőtlenség lenne ezeket a súlyos szabálysértéseket szó nélkül hagyni. Leáll a gépkocsi, és az EO 67—68 rendszámú motorkerékpár tulajdonosa átad a rendőrnek egy betétlapot.

A baleset oka

A rendőrgépkocsi a baleset színhelyére ér. Nem nehéz megtalálni, hiszen sok kíváncsikodó veszi körül. A tömegből előlép a koronatanú.

— Kérem, én telefonáltam. A járdáról jól láttam az esetet. Úgy történt, hogy...

A tanúk, valamint a helyszíni szemle bizonyítja, hogy a balesetet ismét az elsőbbségi jog meg nem adása idézte elő.

Az ügyeletes rendőr jegyzőkönyvet készít, s a balesetek száma ismét eggyel szaporodott. Felvetődik a kérdés, mi az oka annak, hogy ilyen sok baleset előidézője az elsőbbségi jog meg nem adása. Nehezen érthetőek a szabályok? Vagy

hogy a labdával játszadozó vagy egymást kergető gyermekek öletszerűen és anélkül szaladnak át az útesten, hogy az áthaladás veszélyességéről meggyőződjenek. Nem ismerik a közlekedési szabályokat, magatartásuk következményeiért jogilag nem felelnek. Ezért a gyermekek által előidézt veszélyhelyzet elhárítása a járművezető feladata. A Legfelső Bíróság több alkalommal rámutatott arra, hogy „a jármű vezetője az átlagos mértékű meghaladó körülményekre van kötelezve, ha menetirányában felügyelet nélkül hagyott gyermek tűnik fel”.

Miben áll ez esetben az átlagos mértékű meghaladó körülmény? Elsősorban abban, hogy az úttest mellett álló haladó vagy játszadozó gyermeket féktávolságon kívül észlelni kell. Ha a vezető nem észlelte — bár ennek lehetősége adva volt —, a vezetés közbeni kellő figyelmet mulasztotta el, s ezzel máris olyan szabálysértést követett el, amellyel az esetleges baleset okozati összefüggésbe hozható. Másodsorban mindig számolni kell — az előbb írt és rendszert jellemező tények miatt — a gyermek közvetlen veszélyt előidéző váratlan magatartásával.

Ezért az éber és kellő figyelemmel történő közlekedés megkívánja a járművezetőjétől, hogy az észleléssel egyidejűleg a gépjármű sebességét a szükségeshez képest a minimálisra csökkentse. A sebességet úgy kell megválasztani, hogy ha a gyermek hirtelen az úttestre szaladna, az ezzel előidézt veszélyhelyzetet a vezető fékezéssel vagy megállással el tudja hátrítani. Ha mindezt nem tenné, büntetőjogi felelősséggel tartozik az esetleg bekövetkező gyermekbalesetért. Nem hivatkozhat arra, hogy a baleset oka a gyermek váratlan magatartása volt.

A járművezető felelőssége vonása csak akkor maradhat el, ha a ténymegállapítás során az derül ki, hogy a sértett gyermek a vezető részéről nem észlelhető helyzetből, féktávolságon belül került a jármű elé.

Dr. Koy Tibor
közlekedési ügyész

Egy fontos szabály

Az elsőbbségi jog szabálya igen egyszerű és érthető. Egyenrangú útkereszteződésben mindig a jobb kéz felől érkező járműnek van áthaladási elsőbbsége, bármerre is kíván kanyarodni, illetve tovább haladni. E szabály alól kivétel a villamos és a megkülönböztető jelzést használó gépjárművek. Mert azoknak akkor is áthaladási elsőbbségük van, ha balról érkeznek. Fő- és mellékvonal kereszteződésében — illetve ha a forgalmat rendőrvagy jelzőlámpa irányítja — annak a járműnek van áthaladási elsőbbsége, amely a főútvonalon halad, illetve szabad utat kapott.

A jelentés elkészült. Az ügyeletlen később ismét felbűg a 114-es telefon mellékállomás. Megint baleset helyszínére kell menni.

Cs. L.